

INHOUD

Tijd om de wildernis in te trekken!	5	Spoorzoeken	48
Je uitrusting	6	Dierensporen volgen	
Alles wat in je overlevingspakket hoort		Volg de leider	52
Zoek dekking!	8	Sporen achterlaten en volgen	
Een schuilplaats bouwen		Verstoppertje	54
In vuur en vlam	10	Jezelf camoufleren	
Een vuurtje maken		Zie ze vliegen	56
Vlijmscherp	14	Vogels en vleermuizen observeren	
Een mes gebruiken		Aan de waterkant	58
Dorst!	16	Vijvers en rivieren verkennen	
Water zoeken		Kriebelbeestjes!	60
Een prooi vangen	18	Insecten en co zoeken en vangen	
Jagen en vissen		Kijk die wormen!	64
Wilde kost	22	Een wormenbak maken	
Op zoek naar voedsel		Slakkensafari	66
Potje koken	24	Slakkenboerderij en slakkenraces	
Eten bereiden op een kampvuur		Vleugels en webben	68
SOS!	26	Nachtvlinders en spinnenwebben vangen	
Om hulp roepen		Zet koers!	70
Je rugzak	28	Een kompas gebruiken	
De uitrusting van een avonturier		Zonnestand	72
Touwtrucjes	30	Zonder kompas het noorden vinden	
Knopen voor avonturiers		Legenda en schaal	74
Kamperen	34	Leren kaartlezen	
Een tent bouwen		Cartograaf	76
Dobberen	36	Kaarten van de vrije natuur maken	
Een vlot bouwen		Op schattenjacht!	78
Zwemmen!	38	Aan geocaching doen	
Gevaarlijke wateren trotseren		Steengoed!	80
Waterkering	40	Stenen, mineralen, fossielen en schelpen	
Dammen bouwen		Hemeldak	84
Signalen	42	Het weer onderzoeken	
Boodschappen sturen		Schuilen!	86
Spalken en co	44	Slecht weer vermijden	
Eerste hulp voor avonturiers		Sterren kijken	88
		De nachthemel bewonderen	
		Wist je dat...	92
		Register	93

TIJD OM DE WILDERNIS IN TE TREKKEN!

Waar kun je plezier maken? Ben je weleens de vrije natuur gaan verkennen? Nee? Dan is het nu het moment om de wijde wildernis in te trekken! Ga op ontdekkingsstocht, bewonder prachtige natuurlandschappen, heb enorm veel plezier en leer hoe je kunt overleven in de natuur!

In dit boek vertellen we je allereerst over enkele belangrijke vaardigheden waarmee je in de vrije natuur kunt overleven, zoals een survivaluitrusting samenstellen, kampen bouwen, een vuurtje maken, water vinden en noodsignalen geven als dat nodig is.

We laten je ook zien hoe je een onverschrokken avonturier wordt. Leer hoe je knopen kunt leggen, een dam en een vlot kunt bouwen en nog veel meer. We leggen je uit hoe je een echte expert wordt in het spoorzoeken: ontdek hoe je sporen en signalen, die door vogels en andere dieren achtergelaten worden, kunt volgen.

Wil je graag de wildernis ontdekken? Waar wacht je dan nog op? Lees snel verder en ga het avontuur aan!

VEILIGHEID

- Ga nooit zonder begeleiding van een volwassene op ontdekkingsstocht in de vrije natuur.
- Vraag altijd hulp van een volwassene voordat je een van de projecten uit dit boek gaat ondernemen. Dat is heel belangrijk in alle omstandigheden!

DRAAG ZORG VOOR HET MILIEU

Draag in de natuur altijd zorg voor het milieu. Dat betekent:

- nooit rotsen, dieren of planten schade toebrengen;
- er goed op letten dat je kampvuren onder controle houdt en ze zorgvuldig uitdoven voordat je weggaat.

JE UITRUSTING

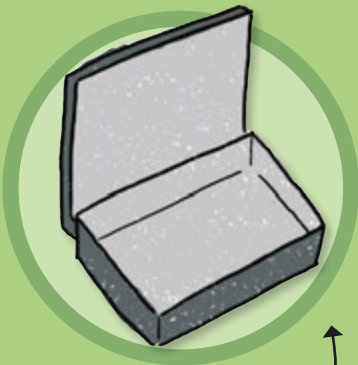

ALLES WAT IN JE OVERLEVINGSPAKKET HOORT

Je weet nooit wat je te wachten staat als je de wildernis in trekt! Daarom is het verstandig om een survalkit in je rugzak te hebben. Je kunt die kit gebruiken voor een aantal projecten verderop in dit boek.

Een survalkit samenstellen

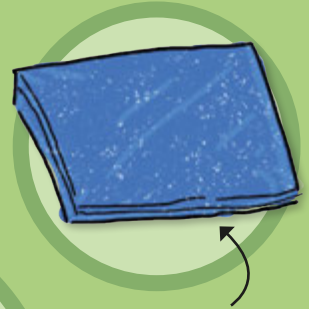
Hier vind je alle dingen die je nodig hebt.

Een kleine blikken of plastic doos om je survalkit in te bewaren

Een eenvoudige EHBO-kit met een paar pleisters, verband en een aantal veiligheidsspelden

Een isothermische deken om je warm te houden terwijl je in noodgevallen op hulp wacht

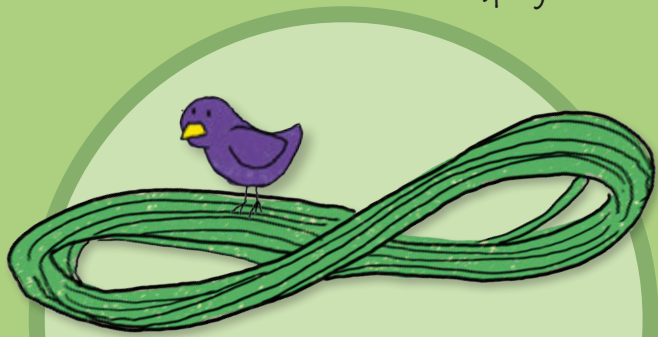

Een kleine spiegel

Een fluitje

Een paar meter paracord (een sterk, synthetisch touw)

Een Zwitsers zakmes. Vraag hulp aan een volwassene voordat je het gebruikt.

Een potlood en een notitieblokje

Een magnesium starter (firesteel), om een vuurtje te maken

VEILIGHEID

Als je een mes gebruikt...

- vraag dan altijd eerst hulp aan een volwassene;
- gebruik dan eventueel een kindermes met afgeronde punt (bv. van Opinel of Morakniv)
  - houd het mes dan stevig vast;
- snijd dan nooit naar je lichaam, armen en benen toe maar er altijd weg van;
- klap je mes dan altijd dicht of stop het weg als je het niet gebruikt;
- vraag dan een volwassene naar de wetten over messen.

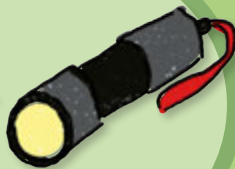
Een aantal waterbestendige lucifers

Noodvoedsel zoals energierepen en noten

Een knoopkompas

Een zaklamp met reservebatterijen

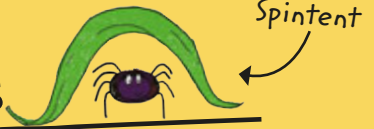
Een paar meter vislijn en een paar kleine vishaken

ANGSTEN OVERWINNEN

Als je kalm kunt blijven wanneer anderen in paniek raken, dan zijn je overlevingskansen groter. Probeer...

- het hoofd koel te houden;
- altijd de juiste beslissingen te nemen – steek bijvoorbeeld nooit een kolkende rivier over;
- je op het slechtste voor te bereiden maar het beste te hopen;
- nooit op te geven!

ZOEK DEKKING!

EEN SCHUILPLAATS BOUWEN

Het weer kan in de vrije natuur een verschrikkelijk gevaar vormen. Wind en regen zorgen ervoor dat je je klam en verkleumd gaat voelen en fel zonlicht kan je huid verbranden. Gelukkig is het niet zo moeilijk om een schuilplaats te bouwen als bescherming tegen de elementen (en wilde dieren).

Argh! Beer!

Een afdak

Het eenvoudigst van allemaal...

1. Zoek een boom met een tak die ongeveer 1 meter boven de grond uitsteekt.
2. Zoek een tak van ongeveer 2,5 meter lang. Leg het ene uiteinde in de V tussen de boomstam en de tak om een bovenbalk voor je afdak te maken.

WAAR BOUWEN?

Je kunt je schuilplaats zo goed als overal bouwen, maar blijf weg van plekken zoals de top van een heuvel, waar je weggeblazen kunt worden, en bouw hem ook niet pal naast rivieren of in grotten, waar hij onder water kan komen te staan.

3. Verzamel een groot aantal takken en leg ze in een hoek tegen beide zijden van de bovenbalk.
4. Bedek de takken met dode bladeren of leg er nog meer takken met bladeren over.
5. Gooi nog wat dode bladeren op de grond om je schuilplaats comfortabeler te maken.
6. Kruip naar binnen, met je voeten eerst.

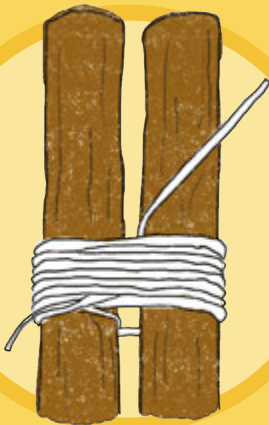

Een A-frame

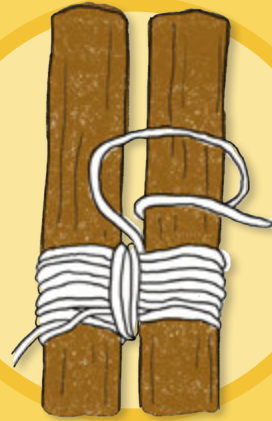
Kun je geen geschikte boom vinden voor je afdak? Gebruik dan dit handige frame of gebruik twee frames om een tentvormige schuilplaats te bouwen.

1. Bind het einde van een stuk paracord aan een 1,5 meter lange stok, ongeveer 25 centimeter van het einde, met een mastworp zoals hierboven afgebeeld.
2. Leg een andere stok tegen de eerste stok.

3. Wikkel het koord ongeveer 10 keer rond beide stokken, maar niet te vast.

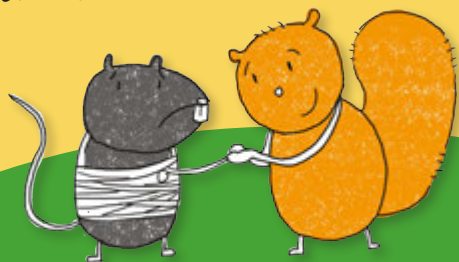

4. Draai het koord twee keer stevig rond de touwwikkeling tussen de twee stokken.
5. Bind het uiteinde van het touw, opnieuw met een mastworp, rond de tweede stok.

6. Klaar! Trek de uiteinden van de stokken uit elkaar om een A-frame te vormen.

Vraag altijd eerst toestemming voordat je een vriend vastbindt!

IN VUUR EN VLAM

EEN VUURTJE MAKEN

Vuur kan je leven redden in de wildernis. Het houdt je warm, zorgt ervoor dat je eten kunt klaarmaken, houdt wilde dieren op afstand... Om een vuur te maken heb je brandstof, warmte en lucht nodig.

VEILIGHEID

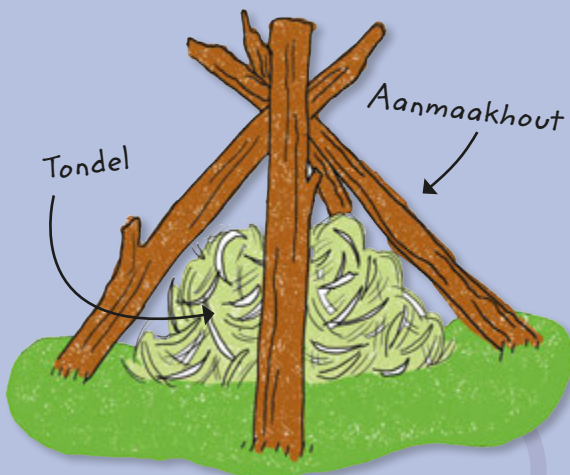
Je moet altijd eerst toestemming vragen aan een volwassene voordat je een vuurtje maakt, of het nu in je tuin is of in de vrije natuur. Steek geen vuur aan als het droog weer is geweest en maak je vuur niet te groot om te kunnen controleren.

Zorg dat je staart geen vlam vat!

Een vuur aansteken

1. Zoek een plek voor je vuur, op grote afstand van bomen. Maak de grond schoon en snijd of graaf de graszoden weg, zodat je die later terug kunt leggen.
2. Pak tondel, aanmaakhout en brandstof (zie afbeelding).

3. Leg een laag droog, dood hout op de grond en schik dan je aanmaakhout in de vorm van een kleine tipi, met de tondel eronder.
4. Steek de tondel aan met een lucifer. Als de tondel begint te branden, leg er dan nog meer bij en ook wat aanmaakhout.
5. Houd het vuur in de gaten en zorg steeds voor voldoende brandstof.
6. Zorg er altijd voor dat het vuur uit is en de assen afgekoeld zijn wanneer je vertrekt. Maak de plek schoon en leg de graszoden terug als je die verwijderd hebt.

Een aanmaakstok maken

Gebruik een aanmaak- of vuurstok als je geen klein aanmaakhout kunt vinden om je vuur aan te maken.

1. Zoek een droge stok van ongeveer een centimeter dik en gebruik je mes om er aan de zijkanten houtsplinters af te snijden, waardoor de stok er als een veer gaat uitzien.
2. Maak een paar aanmaakstokken en houd ze achter de hand voor als je heel snel een vuurtje wilt maken.

PAS OP!

Lees eerst blz. 14 voor tips over veilig een mes gebruiken.

Tondel

AANMAAKMATERIAAL

Wat heb je nodig om een vuurtje aan te maken?

Tondel – pluizig materiaal dat gemakkelijk brandt, zoals droog gras

Aanmaakhout – kleine takjes en andere stukjes hout

Brandstof – stokken en blokken hout

Het is leuk om je vuur te delen met vrienden.

